

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 21. Marca V. S. ROKU 1808.

WILNO d. 21 Marca. Cesarz Jmć na przedstawienie JW. Korsakowa Gubernatora wojennego Litewskiego i wielu orderów Kawalera, rozkazał przesłać JW. Hrabi Zawadowskiemu Ministrowi oświecenia publicznego podarunki dla Profesorów Uniwersytetu Wileńskiego w dowód swojego ukontentowania za podjęte przez nich prace w szpitalach wojskowych, to jest: JPP. Lobenweinowi tabakierę, Szpitznaglowi, Jędrzeiowi Sniadeckiemu, Becu, Frankowi, Boianusowi i Adiunktowi Nizzkowskiemu pierścienie brylantami ozdobione, które na Sessyi litterackiej dnia 15 Marca terazniejszego z poruczenia JO. Xięcia Jmci Kuratora Uniwersytetu i Szkół jego wydziału Rektor rozdał osobom wyżej wyrażonym.

S. PETERSBURG VS. d. 10 Marca. Komendant leibgardyi Jzmayłowskiej GL. Maliutin uwalnia się od służby z mundurem. Komendant leibgardyi Siemienowskiej GM. Werderewski, od armii GM. Fok mogą wyjechać za granicę dla zleczenia ran odniesionych. GM. Anikiew umieszczony w armii. Półkownik Essen będzie komendantem Archangelhorodzkiego półku muszkiererów. Fligel Adiutant Benkendorf został Półkownikiem. Podpółkownik Brwern umieszczony w 2 korpusie Kadetów. Astrachańskiego wojska Kozackiego Esaula Skworcow otrzymał order S. Anny 3 klasy, za okazane męstwo w porażeniu Kirgizów, którzy na poddanych Rosyjskich napadali. Biskup Kałuski Teofilakt został członkiem Synodu z pensją roczną 1759 rubli. Wojenny Gubernator Theodozyi G. infanteryi Fensz uwalnia się od służby; miejsce jego zastąpi Kapitan Kommandor flotny Kliuczarew. Aktualny stanu konsyliarz Polikowski zarządzać będzie 3 ekspedycją departamentu wewnętrznych interesów. Aktualny stanu konsyliarz Gładkow będzie Ekaterinosławskim Gubernatorem cywilnym. Kammeriunker X. Mieszczerski Gubernatorem cywilnym Chersońskim. Podolskim Gubernatorem cywilnym aktualny stanu konsyliarz Berg. Prokurator Collegium wojennego Uszakov został aktualnym stanu konsyliarzem; iakoteż Dyrektor miasta Gatezyny Rasichin. Aktualny Kammerher Graf Rumiańcow przydany wojennemu Gubernatorowi Chersońskiemu X. de Richelieu, który onego do dzieł użyje według zdania swego. W nadgrode męznego postępowania i trafnego strzelania w wielu bitwach kompanii konno artylleryjskich 4 brygady Półkownika X. Jaszwiła, i 7 Półkownika Eimołowa, pozwolono sztab i ober Officyerom nosić na mundurach szew złoty, na wzór batalionu artylleryileibgardyjskiej, wyiowszy iednak ekselbanty.

WIEN d. 12 marca. Senat narodu Serwianów mając wzgląd na zbyteczną i mniej potrzebną liczbę żołnierzy ciągle utrzymywanych pod chorągwią w spokojnym czasie, za radą Naczelnika Czerny i drugiej starszyny 25 t. ludzi kazał uwolnić od służby i odejść do domu żeby roli i gospodarstwa pilnowali. Dotąd wojsko Chrześcijańskie liczyło najmniej 50 t. cudzoziemców, to jest Włochów, Greków, Albańczyków, Bośniaków, ledwie 30 t. rodowitych Serwii mieszkańców. Nie licząc tych którzy na każde zawołanie gotowi byli i nieraz stawali do potrzeby. Senat w następującym kwietniu ma jeszcze zmniejszyć zostawioną teraz liczbę obrońców, tak żeby nie przenosiła głów 30 t; co czyni się z dwóch najbardziej pobudek; albo nastąpi pokoy z Turkami, w tym razie niepotrzebne jest uzbraianie ludu, albo odnowi się woyna, w ten czas inne Mocarstwa bronić Serwianów nie omieszkaią, ci zaś w każdym zdarzeniu dość czasu mieć będą do zebrania wojsk liczniejszych. Tenże Senat wydał odezwę do komendantów i urzędników powiatowych, ażeby właścicieliów dobr ziemskich i rolników radą i przykładem zachęcali do naprawienia gospodarstwa woyną zniszczonego, przez pilniejszą uprawę ziemi, rozmnożenie bydła, koni, pszczoł; każe silnie wrazać każdemu, że pożyteczną dla siebie i kraju całego robotą bezpiecznie odtąd zatrudniać się może, ponieważ pewien jest swojej własności pod opieką rządową, od postronnych zaś niczego lękać się nie powinien przy nadziei blizkiego pokoju.

W Gallii dobr skarbowych mniejszych i większych r. 1807 ogółem przedano 240, których wartość przenosi 2 milliony zł. ryń. Słychać że 18 koni które Sultan Mustafa 4 posyłał w upominku Imperatorowi Napoleonowi, do Francyi nie przyjęto, lecz z Strasburga do Constantinopola odprowadzić kazano Król Bawarski iak iinni panowie do związku Reńskiego wchodzący, dał lennem prawem w krajach swoich dzierżawę poczt X. Tour Taxis; podobno w tém zaydzie odmiana. Pocztą w Auszburgu czyni rocznego dochodu 100 t. zł. ryń. w Norimberdze daleko więcej; wszystko ma być przyłączone do korony Bawarskiej, z Xiążęciem nastąpi umowa, której mocą odbierać inaraz na zawsze postanowioną corok pensją. Regimentom swoim w prowincyach Szwabskich rozłożonym Król Maximilian kazał niedawno przywołać pod chorągiew żołnierzy urlopowanych; ztąd pogłoska że z dworem Wurtembergskim zasłył nieporozumienia o granice; dziś pewnie wiemy; że wspomniany Monarcha do granic Włoskich posyła 15 t. zbroynych.

Kommandantem twierdzy Temeswar został GL. Festenberg. Na początku tego miesiąca przez miasto Laybach ciągnąć zaczęły wojska Rosyjskie, które w roku przeszłym wyprowadzone z 7 wysp Jońskiego morza i Cattaro, na lądzie Włoskim wysadzone z okrętów, czas nieiaki zastanowiły się w prowincjach Weneckich. D. 2 Marca przeszła straż przednia z 1700 ludzi złożona ciągnąc przez Stirią niższą, za temi nastąpiły 3 kolumny każda na 2 dywizye podzielona od głów 1200 do 1600, co wszystko wynosi zbrojnych 10 t. żołnierzy przykłądną karność zachowuje. Eskadra tegoż narodu z kilkunastu okrętów zbrojnych wielkości rozmaitey złożona opuściwszy port Wenecki do Corfou odpłynęła. O zajęciu wysp Archipelagu Greckiego przez Anglików nic niema pewnego, to tylko że Lordowi Collingwood zbywa na żołnierzu lądowym, przeto nie mógł stawić nigdzie garnizonów; z drugiej strony mieszkańce sposobu bronienia się pozbawieni muszą pełnić jego rozkazy, mianowicie w dostarczaniu żywności wszelkiej dla flott Angielskich, przez co sami iey czuć zaczynają niedostatek i lękać się głodu. Angielskiej flotty główne stanowisko jest pod wyspą Cio niedaleko Naxos. Tenedos opuszczona zupełnie od mieszkańców, iako w przeszłym roku zpuszczona. Dey Tripolu z Gubernatorem Angielskim w Malcie zawarł umowę, obowiązując się tej wyspie dostarczać wiele zboża i wszelkiej żywności.

Papiery nasze dziś mają bieg bardzo mały, za sto gotowizny płacić trzeba 203 bankocetłami; ztąd zbyteczna drogość wszelkich produktów; trzeba mieć nadzieję, że gdy obywatele Królestwa Węgierskiego wniosą do skarbu pieneżne posiłki ofiarowane rządowi na Seymie ostatnim, pomnoży się znacznie ilość pieneży w kraju cyrkulujących, zmieyszone zaś będzie mnóstwo papierów. Przytém rząd gotuje inne środki zdolne dać nową postać krajowi; co wszystko ażeby skutek wzięło pomyslniejszy, obywatele wzdychają do przywrócenia pokoju morskiego; ten przywracając handel Austriacki do stopnia dawnego nowe źródła otworzy dostatków publicznych i prywatnych, a wykonanie zamiaru administracyi zbawiennego ułatwi.

Wielu kupców handlujących w Smyrnie zostało zgubionych; albowiem postrzegłszy eskadrę Angielską port zamykającą wiatrami od brzegów odpartą, ośmielili się wynisć pod żagle; lecz Anglicy wkrótce do sprawy przychodzą, i prawie wszystkie statki kupieckie zabrawszy uprowadzają do Malty; wielu ładunek był nadzwyczajnie bogaty w Azyatyckich towarach; samey bawełny znalazło się worów 4 t.

MADRID d. 19 lutego. Wiadomo co Margrabia Alorno w twierdzy Elvas i całej prowincyi Alenteio kommanderujący odpowiedział G. Junot wkroczyć mającemu do Portugallii, że Francuzów nie może przyjąć iak nieprzyjaciół nie mając czém dać odporu, ani też iak przyjaciół nie mając czém ich wyżywić. Nie dawno ten Generał pisał do przyjaciela donosząc, iż radził Re-

gentowi ściśle zamknąć porty Anglikom według żądania Francyi, lądową zaś granicę Francuzom, ażeby nawzajem Brytannia W. na złamaną przez Portugalczyków obojętność narzekać nie mogła. Co się stało, ponieważ wkrótce Alorno od X. Brezylji rozkaz odebrał zamknąć granicę od Hiszpańskiej ściany, do czego liczył zgromadzonych żołnierzy regularnych 3 t. milicyi i ochotników najlepszym duchem bronienia kraju tchnących 16 t. Lecz nastąpiła w radach Lisbońskiego dworu odmiana, mniej spodziewana; d. 25 listopada odebrał Margrabia własnoręczne pismo Regenta, w którym zaleca żeby najmniejszego odporu Francuzom nie czynił; ten rozkaz obrócił w niwoca przygotowania do obrony uczynione przez Margrabię Alorno.

Nie licząc korpusu G. Junot zastępującego Portugallią, dziś mamy w kraju naszym wojsk Francuzkich 80 t. pod Marszałkiem Moncey i G. Dupont, spodziewając się tego ludu ieszcze więcej, gdyż słyszemy że z wielu wewnętrznych departamentów coraz nowe regimenta do Bayonne i Perpignan pośpieszają; do ostatniego z tych miast spodziewane jest przybycie 20 t. Szwajcarów, regiment grenadyerów gwardyi Włoskiej, półk piechoty Neapolitańskiej, wiele jazdy i artylleryi Francuzkiej. O blizkiem ukazaniu się w Królestwie naszym Imperatora Napoleona głośno mówić zaczęto. W Valladolid na przyięcie tego Monarchy oporządzać zaczęto dawny pałac Hiszpańskich Królów, gdzie mieć będzie główną kwatery, niżeli uda się przez Madrid na miejsce zamierzone. Cała armia Hiszpańska ludem nowo, zaciężnym dopełniona sposobi się pilnie do zagięcia czynney kampanii.

Tak ogromne dwóch narodów zprzymierzonych widząc przygotowania politycy chcą zgadywać iakie wyprawy mogą być przedsięwzięte; pierwszą być może oblężenie Gibraltaru. Napoleon rozkazał pocztą przybywać do nas wszystkim Generałom i Officyerom Francuzkim korpusu inżynierów i artylleryi w sztuce swojej naybiegleyszym, takim naybardziej, którzy wiele doświadczenia mając doskonałości swojej dali dowód, mianowicie w dobywaniu twierdz Szląskich, Gdańska, Stralsundu; podobno stanowszy pod Gibraltarem naradzać się i ostatecznie stanowić będą, czyli podobne jest wzięcie tej skały niedobycy; lecz ponieważ ta rada późną byłaby po zrowadzeniu wojsk na miejsce i podiętych kosztach niezmiernych, wnosić trzeba, że iinni Officyerowie doskonali wcześniej do obozu S. Rocha byli posłani, których zdaniem dzieło nie jest niepodobne; zatem nowo przybyli ich towarzysze naradzać się będą tylko o sposobach wykonania onego. Naywiększa jest nadzieia w moździerzach które wynalazł i w obozie pod Boulogne przed kilku laty odlać kazał G. Marmont, bombę rzuciących daley nad inne.

Drugie przedsięwzięcie do którego armie zprzymierzone mogą być przeznaczone; jest przeyscie do Afryki, i zawoiowanie krajów rozboynicznych Marokańskiego, Algeru, Tunisu, i Tripolu. Dawno

Europejskie narody wolnemi być pragną od napaści tych łotrzyków; lecz ponieważ nieporozumienie się i niezgoda nie dozwoliły nadmorskim państwom wysłać eskadry swoje w te strony, utrzymywać krążące bez przestanku lat kilka, i tym przynajmniej sposobem poskromić na wieki Afrykanów, odeymuiąc im samą nawet możność szkolenia przez zniszczenie okrętów korsarskich; Napoleon i Karol 4 gdy podczas wojny trwającej z Anglikami nie mogą flottami swemi burzyć portów, iak uczynił Ludwik 14, chcą dzieło trudniejsze i pożyteczniejsze wykonać, woyska liczne do Afryki przeprowadzić, wszystkie oney brzegi nad morzem śródziemnym leżące opanować, i lud dziki z rozboju żyć nawykły oświecić, do życia towarzyskiego pod prawem i sprawiedliwością nakłonić, odeymuiąc onemu tym sposobem chęć nawet powracania do nałogów dawnych. Taki był zamiar w pierwszej połowie 16 wieku Karola 5 Cesarza i Króla Hiszpańskiego, który był z woyskiem w Afryce, podbił Tunis, Algeru do być nie mógł, a nawałnościami widząc zkołatą flotę, chorobami zwątłone woysko, powrócił do Europy nie dokonawszy wielkich zamiarów.

Król nasz wielu Officyerom armii Hiszpańskiej dał niedawno stopień wyższy, co bierzemy za dowód następującej kampanii. Poseł Cesarza Marokańskiego powracający z Paryża przybył do Madrytu, i wkrótce ztąd pojedzie na Cadix do oycyzny; ten człowiek prócz bogatych upominków iemu i Monarsze danych przez Napoleona, wiezie bardzo wielką sumę gotowizny; gdy wyjeżdżał z Marocco do Francyi, wziął ze skarbu znaczne pieniądze, i rozkaz wyraźny odebrał ażeby honor Pana swojego utrzymywał u postronnych znaczny czyniąc wydatek; on zaś postanowił nie tylko wzięte pieniądze oddać do skarbu w całości, ale też nowemi pomnożyć; czego dokazał żyjąc bardzo oszczędnie; niewiadomo iak będzie przyjęty.

Mówiąc o dwóch wyprawach do których armie zprzymierzone użytymi być mogą, nie trzeba przepominać o trudnościach i przeszkodach; największa i prawie jedyna być może ze strony floty Angielskich; te nam zatrudnią oblężenie Gibraltaru dostarczając twierdzy nowe działa na miejscu zepsutych, amunicyę, żywność na miejscu ubytego w garnizonie przez śmierć, kalectwo, i chorobę. Te same floty zatrudnią przeprowadzenie woyska do Afryki, która chociaż jest krótka, w obecności takiego nieprzyjaciela nie może łatwo do skutku przychodzić. Lecz Mocarstwa zprzymierzone muszą wpród Anglików oddalić z morza śródziemnego; i na ten koniec uzbroiły liczne eskadry w Cadix, Carthagenie, Toulonie, Genui, Wenecyi, chociażby nawet przeysć i połączyć się nie mogły z niemi inne które w portach Batawskich, Brest, Rochefort i Ferrolu Hollandya, Francya, Hiszpania zbudowały.

PARYZ d. 5 Marca. Matka małżonki wygnanego z oycyzny G. Moreau w Strasburgu umarła; o czém uwiadomiona córka opuszczając świat nowy postanowiła powrócić do oycyzny dla urzą

dzienia podobno domowych interesów z familią; ieszcze w listopadzie opuściła New Yorck; lecz tak wielkich przeszkod w żegludze doświadczyła; iż ledwie na końcu lutego zawinąć mogła do Bordeaux, gdzie wysiadła na ląd po nieiakiach trudnościach, lecz nie oddaliła się z miasta czekając od rządu rozkazów.

Na górze Cenis między Alpeyskimi ieden z obywatelów przemysłnych korzystając z obfitości wielkiej kryształów które tam się znajdują, założył fabrykę; zachęcając iego przedsięwzięcie Napoleon za 50 t. franków rzeczy rozmaite robić tam kazał ku ozdobie swoich pałaców.

D. 23 Marca młodzieńce wszyscy do konskrypcyi r. 1809 należący, lecz w r. teraszn. pod chorągiew zawołani stawać mają na miejscach wyznaczonych. W Londynie tak wielka jest dziś obfitość produktów mianowicie Antylskich, że centnar kawy i cukru przedaie się po 36 franków. Z Algerskim rządem wojnę mamy; po wszystkich portach Francuzkich i zprzymierzonych, mianowicie leżących nad brzegiem śródziemnego morza; rozkazano w 48 godzinach zatrzymać i rządowi oddać własność Afrykanów. Niedawno umieszczony w kapitule S. Dionizego Arcy Biskup Roquelaure umarł w Malines. W nagrodę waleczności okazanej na kampaniach ostatnich postanawia Napoleon wszystkim Officyerom i żołnierzom służącym w iego gwardyi zapewnić dochod stały i dożywotni, gdyby nawet kiedy ze służby oddalić się mieli; tym końcem każdy Generał mieć będzie ze skarbu Monarszego corok 6 t. franków, Półkownik 3 t. Kapitan 1 t. Porucznik 500, i tak daley zstępując do niższych stopniów. Cała armia Francuzka wkrótce ma być urządzoną sposobem ieszcze nowym, nad czém departament wojenny pilnie pracuje.

Prywatne doniesienia od brzegów morskich przysłane znać dają, gdyż rząd nic o tём nie mówi, że eskadra z Brestu, druga z Orient na morze wyszły, od Anglików postrzeżone nie były, połączwszy się z Admirałem Lallemant wszystkie pomysłnym wiatrem zachodnim wbiegły na morze śródziemne przez cieśninę Gibraltarską; gdy Admirał Putwis pod Cadix stojący albo tego nie widział, albo przeszkadzać nie śmiał. Tym sposobem okręta Francuzkie do Toulonu trafić miały, z kąd całą flotę Admirał Gantheaume nie d. 8 lutego lecz d. 12 do Sycylii wyprowadził. Król Katolicki nie tylko zamiary Napoleona wspierać przyrzekł całą potęgą swoją na morzu, ale też woyskom lądowym do Gibraltaru ciągnącym wszelkie potrzeby dostarczyć. Po uskutecznienu odmian projektowanych w departamencie wojennym nastąpić mają inne w departamencie Ministra sprawiedliwości, niektóre sądy będą zniszone, drugie postanowione na ich miejscu.

Konkordat dla kościołów Katolickich w Niemczech nie jest ukończony; owszem negocyacye o to zaczęte i długo prowadzone między Kardynałem Legatem Caprara i Prymasem związku Refińskiego zostały przerwane po wiadomem wkroczeniu do Rzymu. W oświadczeniu przez Kardynała

Casoni wydanem Ociec S. powiada, że na pewne żądania dworu naszego zezwolić nie mógł żadnym sposobem, nie wyrażając jednak jakie były; dowodzi że iak panowanie nad Rzymem i państwem Kościelnem od pobożnych Monarchów Papieżom nadane Pius 7 wziół od swoich poprzedników, tak przysięgą obowiązany iest w całości zostawić wszystko następcom. To oświadczenie według Rzymskiego obyczaju po różnych miejscach przybite zostało dla powszechney wiadomości, lecz na usilne żądanie G. Miollis wkrótce zdjęte dla tego podobno żeby się nie stało przyczyną rozruchów, dopóki rzecz nie będzie ułożona ostatecznie między Oycem S. i Imperatorem Napoleonem. Wspomniany wodz dawno znaiomy Francuzom i kraiowym z ludzkości i sprawiedliwości, utrzymywanego ciągle z karnością porządku w wojskach iemu powierzonych, ziednał dla siebie szacunek u Rzymian powszechny, Officyerom i żołnierzom prócz mieszkania, pościeli, drzewa nic dawać nie pozwolił; przed wkroczeniem do miasta wszystkiemu półkom rozkaz czytać kazał zapowiadający karę śmierci nieuchronną i blizką za najmnieysze pokrzywdzenie mieszkańców; nikomu w nocy nie wolno pokazywać się na ulicach. Monte Mario za Tibrem utwierdzono.

Marszałek Moncey bawi teraz w Barcelлонie stolicy Catalonii. Stanowiąc X. Rzymskiego Borgheze General Gubernatorem Francuzkich departamentów we Włoszech, Napoleon położył granice władzy iego; ten urzędnik mieć będzie najwyższą kommandę wojsk stojących w kraju i gendarmów; od niego biorą rozkazy Generałowie, twierdz kommandanci, wszyscy do administracyi wojskowej wchodzący; od niego zależy ogólna policya, i cokolwiek zciąga się do utrzymania spokoyności i bezpieczeństwa publicznego; od niego zależą sądy, oddawanie porządnej sprawiedliwości obywatelom wojskowym i cywilnym; od niego wybieranie podatków, zmnieyszenie ich i podwyższenie, gdy na iedno lub drugie rozkaz wyższy odbierze; on przesyła i przekłada panującemu skargi, proźby, potrzeby poddanych; do pomocy mieć będzie przydanego sobie konsyliarza stanu, Intendenta, Sekretarza, pensya wysokiemu stopniowi odpowiadająca ieszcze nie iest naznaczona.

O Mammeluku Rustan który się zayduie na usługach Imperatora Napoleona, mamy wiadomość następującą. Monarcha podczas wyprawy Egiptskiej z kilku poufałemi Officyerami zaydował się w domu iednego z naybogatszych obywatelów Cairu, który mienił się potomkiem Kalifów; tam postrzegłszy młodzieńca posługą zaiętego, pytał się ktoby był, i odpowiedź odebrał, że iemu obyczajem u Mammeluków pospolitym pan córkę swoją przeznaczą za żonę. Gdy Napoleon powracać miał do Europy, obywatel wiedząc iż upodobał Rustana, darował iemu człowieka, który chętnie przywiązał się do losu nowego pana. Przybywszy do Francyi nauczył się kraiowym ięzykiem mówić, pisać, i rachunków. Przez wierną służbę przyszedłszy do znacznych dostatków umyślił dopomoczyć matce swojej, o której to tylko wiedział że iest uboga i niewolnica, gdzieby zaś żyła nie

wiedział. Na prózbę sługi Napoleon agentom swoim zalecił dowiedzieć się o niej; iakoż po niejakim czasie znalezioną została w Alexandryi, tam iey syn przywiązany często bogate upominki przesyła.

WROCŁAW d. 10 Marca. Kray Szląski naybardziej kwitnoł rękodzielami, te zatrudniając ręk wiele tysięcy pracę ich sownie nadgradzały wprowadzaniem do prowincyi bogactw znacznych; nie licząc płocien obróconych na domową potrzebę, i tych które się przedawały w państwie Pruskiem i ościennych, do Ameryki Hiszpańskiej Szląsk wysyłał ich corocznie za 10 millionów talarów; i chociaż od początku wojny zaczętey między Królem Katolickim a Brytanią W. zdarzyły się rozmaite przeszkody trudniące przewoz towaru drogiego, i mieszkańcom nowego świata koniecznie potrzebnego, przemysł kupiecki zawsze umiał sobie drogę do handlu otwierać, naybardziej za pomocą flagi obojętney. Teraz zmieniły się okoliczności; niema iuż prawie narodu w świecie któryby obojętnym zostając mógł żeglować bezpiecznie od Anglików, zatem Szląskie płótna w domu zostają, iak skarby Hiszpańskie w Mexico i Peru; tymczasem prowincya nasza tego zasilku pozbawiona widzi upadające rękodzieła swoje i traci nadzieję rychłego powstania, wyniszczona klęskami na wojnie poniesionemi, naybardziej kontrubucyami.

COPPENHAGA d. 8 Marca. Następca tronu wojsko lądowe urządzić postanowił na wzór Francuzkiego; półki Selandyi, Fionii, Iutlandzkie, Sleswickie, i Holsztyńskie rozdzielone są między 3 dywizye; Norwegiańskie zaś z składać powinny, do kaźdey wchodzi piechota, iazda, artyllerya, kaźdey przydana iest pewna liczba lekkich statków, ażeby spólnie brzegów broniły. Z Duńskich pierwsza dywizya zastąpi Selandyą, druga Jutlandyą, trzecia Sleswick i Holsztyn; Norwegiańskie południowych i zachodnich granic pilnować mają. Do kaźdey są wybrani Generałowie kommanderujący i Officyerowie z liczby naydoświadczeńszych.

Nie stygną ieszcze Duńscy obywatele w gorliwem przywiązaniu do oyczyzny, niosąc iey hoyne ofiary na zbudowanie flotty. Ale dotąd widziemy z żalem iż same tylko budują się szalupy; o liniowych okrętach i fregatach które stanowią prawdziwie morską potęgę nie słyhać. Ciężnia Sund z lodów iest oczyszczona; nie widziemy żeby przez nią płynęły kupieckie statki; podobno ta cichość trwać będzie do końca wojny z Anglią. Norwegiański handel upadł zupełnie; nikt nie śmie posyłać na morza północne okrętów dla ryb połowu dla boiaźni nieprzyjaciół.

Finlandya Szwedzka według wiadomości do kładnieyszych, nie 700, lecz więcey 900 t. mieszkańców liczy; kray ten chociaż bardzo zimny, po wielu miejscach błotnisty, mchów, kamieni, skał pełen, iest przecie lepszy od wielu prowincyi Szwedzkich; bo iezeli mu zbywa na kopalniach żelaza i miedzi, na tych miejscu wydaie dobrego żyta wiele, które nie tylko wystarcza domowey potrzebie, ale też obywatele corok przedają 45 t. bez ciek za granicę.